

Question Bank (For MR Students)

Environment Education

ਕਲਾਸ-12

ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-1)

1. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ

1. 1972 ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਿੱਥੇ ਹੋਈ ਸੀ?
(ੳ) ਸਟਾਕ ਹੌਮ (ਅ) ਗੀਓ-ਡੀ-ਜੀਨੋਰੋ
(ੲ) ਕਲੱਕਤਾ (ਸ) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2. ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਸਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) ਲਗਭਗ 1.8 ਮਿਲੀਅਨ (ਅ) ਲਗਭਗ 2.8 ਮਿਲੀਅਨ
(ੲ) 1.8 ਕਰੋੜ (ਸ) 2.8 ਕਰੋੜ
3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜਲੀ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ?
(ੳ) ਦਰਿਆ (ਅ) ਝੀਲਾਂ
(ੲ) ਸਮੁੰਦਰ (ਸ) ਉਕਤ ਸਾਰੇ
4. ਮਲੇਰੀਆ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਦਵਾਈ ਦਾ ਕੀ ਨਾਮ ਹੈ।
(ੳ) ਪੈਨਸਲੀਨ (ਅ) ਕੁਨੀਨ
(ੲ) ਤੁਲਸੀ (ਸ) ਡਿਜੀਟੋਕਸਿਨ
5. ਕੁਨੀਨ ਕਿਸ ਪੌਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਫੌਕਸ ਗਲੱਵ (ਅ) ਤੁਲਸੀ
(ੲ) ਸਿਨਕੋਨਾ (ਹ) ਟਾਹਲੀ
6. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) ਭੂਚਾਲ (ਅ) ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ
(ੲ) ਹੜ੍ਹ (ਸ) ਉਕਤ ਸਾਰੇ
7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਮੱਛੀ (ਅ) ਮੱਝਾਂ
(ੲ) ਘੋੜਾ (ਸ) ਸ਼ਹਿਦ ਦੀ ਮੱਖੀ
8. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਕਾਰਨ (ਅ) ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਾਰਨ
(ੲ) ਸਿੱਲੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਕਾਰਨ (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

9. ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਜੀਵਨ ਲਈ ਊਰਜਾ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਪੌਦੇ (ਅ) ਸੂਰਜ
 (ੲ) ਪਾਣੀ (ਸ) ਮਿੱਟੀ
10. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਰਬ ਆਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?
 (ੳ) ਕੁੱਤਾ (ਅ) ਕਾਂ
 (ੲ) ਮਨੁੱਖ (ਸ) ਗਾਂ
11. ਦੋ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅੰਤਰ ਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਜਾਤੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਸਹਿਜੀਵਤਾ (ਅ) ਸਹਿਭੋਜ
 (ੲ) ਸ਼ਿਕਾਰਖੋਰਤਾ (ਸ) ਪਰਜੀਵੀਪੁਣਾ
12. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਜੀਵੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ।
 (ੳ) ਅਮਰਵੇਲ (ਅ) ਜ਼ੂਆਂ
 (ੲ) ਮਲੇਰੀਆ (ਸ) ਜੌਂਕ
13. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਪਰਾਗਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
 (ੳ) ਮਧੂ ਮੱਖੀ (ਅ) ਹਮਿੰਗ ਬਰਡ
 (ੲ) ਘਾਹ ਦਾ ਟਿੱਡਾ (ਸ) ਤਿਤਲੀਆਂ
14. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੱਲੀਆਂ ਧਰਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 (ੳ) ਹਰੀਕੇ (ਅ) ਰੋਪੜ
 (ੲ) ਭਾਖੜਾ ਨੰਗਲ ਡੈਮ (ਸ) ਕਾਂਝਲੀ
15. ਪੰਜਾਬ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ ਹੋਈ।
 (ੳ) 2002 (ਅ) 2004
 (ੲ) 2006 (ਸ) 2008
16. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਅੰਤਰ ਕਿਰਿਆ ਹੈ।
 (ੳ) ਪਰਜੀਵੀਪੁਣਾ (ਅ) ਸਹਿਭੋਜ
 (ੲ) ਸ਼ਿਕਾਰਖੋਰਤਾ (ਸ) ਅੰਤਰਜਾਤੀ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਪਾਠ-3

ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

17. ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
 (ੳ) ਖੇਤੀਬਾੜੀ (ਅ) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ
 (ੲ) ਨਵੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ (ਸ) ਉਕਤ ਸਾਰੇ
18. ਪੂਰਬੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਨਾਈਲ ਪਰਚ ਦੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਕੀ ਫਰਕ ਪਿਆ?
 (ੳ) ਘਟ ਗਈ (ਅ) ਵਧ ਗਈ
 (ੲ) ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ (ਸ) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
19. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟਾਈਗਰ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?
 (ੳ) 1963 (ਅ) 1973
 (ੲ) 1983 (ਸ) 1993
20. IUCN ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ।
 (ੳ) ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੂਨੀਅਨ
 (ਅ) ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਲਈ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੂਨੀਅਨ
 (ੲ) ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਲਈ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੂਨੀਅਨ
 (ਸ) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
21. ਰੈੱਡ ਡਾਟਾ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ
 (ੳ) ਅਜਿਹੇ ਪੌਦੇ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਅਲੌਪ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ।
 (ਅ) ਅਜਿਹੇ ਪੌਦੇ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ।
 (ੲ) ਅਜਿਹੇ ਪੌਦੇ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ।
 (ਸ) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
22. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਜਾਤੀ ਅਲੌਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।
 (ੳ) ਸੁਨਹਿਰੀ ਬਾਂਦਰ (ਅ) ਡੋ-ਡੋ
 (ੲ) ਲਾਲ ਪਾਂਡਾ (ਸ) ਚੀਤਾ
23. ਗਿਰਝਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਟ ਜਾਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ?
 (ੳ) ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਝਾਂ ਦਾ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨਾ।
 (ਅ) ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਿਰਝਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨਾ।
 (ੲ) ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਿਰਝਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਣਨ ਸਮਰੱਥਾ ਘੱਟ ਜਾਣਾ
 (ਸ) ਗਿਰਝਾਂ ਦਾ ਭੋਜਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਮਰ ਜਾਣਾ।
24. ਨੀਲੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ?
 (ੳ) ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ (ਅ) ਮੁਰਗੀ ਪਾਲਣਾ
 (ੲ) ਮੱਛੀ ਪਾਲਣਾ (ਸ) ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ

2. ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਪਦ ਵਾਲਟਰ ਜੀ ਰੋਜ਼ਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ।
2. ਪੁੰਗਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਲਵੈਰਿਸ ਮੇਜਰ ਨਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਡੋ-ਡੋ ਪੰਛੀ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਗੁਜਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
3. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।
4. ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਜੰਤੂਆਂ ਦਾ ਘਰੇਲੂਕਰਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।
5. ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਹਨ।
6. ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਣੀ ਸਾਡੀਆਂ ਪੀਣ ਯੋਗ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
7. ਤੁਲਸੀ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਗਲੇ ਦੇ ਉਪਚਾਰ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ-2 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

8. ਚਪਟੇ ਕਿਰਮ ਅਤੇ ਫੀਤਾ ਕਿਰਮ ਸਾਡੀ ਪਾਚਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਜੀਵੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।
9. ਪਰਜੀਵੀਪਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅੰਤਰ ਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।
10. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 12 ਵੱਧ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
11. ਪੌਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ, ਲੱਕੜ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
12. ਪੋਸ਼ਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੌਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹਨ।
13. ਪੌਦੇ ਕਾਰਬਨਡਾਈਆਕਸਾਇਡ ਦਾ ਵਧੀਆ ਸਰੋਤ ਹਨ।
14. ਮੁਰਾਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਦੇਸੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ।

ਪਾਠ-3 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

15. ਡੋਡੋ ਅਤੇ ਤਸਮਾਨੀਆਂ ਦਾ ਭੇੜੀਆਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਾਰਨ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ।
16. ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।
17. ਹਾਥੀ ਦੰਦ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਆਦਿ ਦੇ ਵਪਾਰ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ।
18. ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਵਾਹੁਣ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
19. ਬੋਟੈਨੀਕਲ ਗਾਰਡਨ ਵਿੱਚ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਗਾਰ ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
20. ਕਾਂਗਰਸ ਘਾਹ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਘਾਹ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਦੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ

ਪਾਠ 1 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-1)

1. ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਨੂੰ _____ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
2. ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸਾਡੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ _____ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹਨ।
3. ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਟਰ, ਫਲੀਆਂ, ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

4. ਧਰਤੀ ਦੀ ਲਗਭਗ _____ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਤ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।
5. ਜੰਗਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਟਨ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ _____ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
6. ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਡਿਜੀਟੇਕਸਿਨ ਦਵਾਈ _____ ਪੌਦੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
7. ਪੈਨਸਲੀਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਦਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ _____ ਨਾਮ ਦੀ ਉੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਾਠ 2 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

8. ਪੌਦੇ _____ ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।
9. ਕਾਈ ਅਤੇ ਉੱਲੀ ਦੀ ਸਹਿਜੀਵਤਾ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
10. _____ ਨਾਮ ਦਾ ਜੀਵਾਣੂ ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਸਥਿਰੀਕਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
11. ਇੱਕ ਹੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਅਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਣਨ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਨੂੰ _____ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
12. ਖੇਤਰਫਲ ਪੱਖੋਂ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੁੱਲ 2.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਥੇ ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਲਗਭਗ _____ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।
13. ਕੁਝ ਜੀਵ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਪਣੀ ਸ਼ਕਲ, ਅਕਾਰ ਅਤੇ ਬਣਤਰ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪਾਠ-3 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

14. ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿੱਤਲੀਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ _____ ਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।
15. IUCN ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ _____ ਨਾਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਪੌਦੇ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ।
16. ਜੀਵ ਮੰਡਲ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੇ _____ ਜੋਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
17. ਅਸਾਮ ਦਾ ਕਾਜ਼ੀ ਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ _____ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
18. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਟਾਈਗਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਨਾਮ _____ ਹੈ।
19. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਿਰਝਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ _____ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਹੈ।

4. ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਪਾਠ 1 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-1)

(ੳ) ਡੋ-ਡੋ	(ੳ) ਕੀਟਰੋਧੀ ਫਸਲ
(ਅ) ਬੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ	(ਅ) ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ
(ੲ) ਕੁਨੀਨ	(ੲ) ਲੂਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਪੰਛੀ
(ਸ) ਡਿਜੀਟੇਕਸਿਨ	(ਸ) ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਸਥਿਰੀਕਰਨ
(ਹ) ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦੇ	(ਹ) ਮਲੇਰੀਆ ਬੁਖਾਰ

ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਪਾਠ-2 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

(ੳ) ਗਾਂ	(ੳ) ਮਾਸਾਹਾਰੀ
(ਅ) ਭੇੜੀਆ	(ਅ) ਸਰਬਆਹਾਰੀ

(ੲ) ਕਾਂ	(ੲ) ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਬਾਹਰੀ ਪਰਜੀਵੀ
(ਸ) ਮਧੂ ਮੱਖੀ	(ਸ) ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ
(ਹ) ਅਮਰਬੇਲ	(ਹ) ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਅੰਤਰਕਿਰਿਆ
(ਕ) ਆਪਸਦਾਰੀ	(ਕ) ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਅੰਤਰਕਿਰਿਆ
(ਖ) ਸਿਕਾਰਖੋਰਤਾ	(ਖ) ਪਰਾਗਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਕੀਟ

ਪਾਠ 3 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

(ੳ) ਲਾਲ ਪਾਂਡਾ	(ੳ) ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜਾਤੀ
(ਅ) ਭਾਰਤੀ ਬਸਟਰਡ	(ਅ) ਦੁਰਲੱਭ ਜਾਤੀ
(ੲ) ਹੂਪਿੰਗ ਸਾਰਸ	(ੲ) ਅਲੋਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਜਾਤੀ
(ਸ) ਤਾਸਮੇਨੀਆ ਦਾ ਭੇੜੀਆ	(ਸ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਖਾਤਮਾ
(ਹ) ਕਾਂਗਰਸ ਘਾਹ	(ਹ) ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਗਾਰ ਤੇ
(ਕ) ਫੈਲਕਨ ਪੰਛੀ	(ਕ) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਤੀ

Answer Key

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ

ਪਾਠ-1

1. ੳ
2. ੳ
3. ਸ
4. ਅ
5. ੲ
6. ਸ
7. ੲ
8. ੲ

ਪਾਠ-2

9. ਅ
10. ਸ
11. ੳ
12. ੲ
13. ੲ
14. ੲ
15. ਅ
16. ਅ

ਪਾਠ-3

17. ਸ
18. ੳ
19. ਅ

20. ਅ

21. ਓ

22. ਅ

23. ਏ

24. ਏ

ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

ਪਾਠ-1

1 (✓)

2(✓)

3(X)

4(✓)

5(✓)

6(X)

7(✓)

ਪਾਠ-2

8(✓)

9(X)

10(✓)

11(✓)

12(X)

13(X)

14(✓)

ਪਾਠ-3

15(✓)

16(X)

17(✓)

18(X)

19(X)

20 (✓)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ

ਪਾਠ-1

1. ਜੈਵਿਕ

2. ਪ੍ਰੋਟੀਨ

3. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ

4. 70%

5. ਆਕਸੀਜਨ

6. ਫੋਕਸ ਗਲੱਵ

7. ਪੈਨਸੀਲੀਅਮ

ਪਾਠ-2

8. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸਲੇਸ਼ਨ

9. ਲਾਈਕਨ

10. ਰਾਈਜ਼ੋਬੀਅਮ

11. ਅੰਤਰਜਾਤੀ

12. 8%

13. ਨਕਲ ਉਤਾਰਨਾ

ਪਾਠ-3

14. ਪਰਾਗਣ

15. ਰੈਡ-ਡਾਟਾ ਬੁੱਕ

16. ਕੋਰ

17. ਇੱਕ ਸਿੰਗ ਵਾਲੇ ਗੈਂਡੇ

18. ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਟਾਈਗਰ

19. ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ

ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ

ਪਾਠ 1 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-1)

ਉੱਤਰ (ਉ-ਏ, ਅ-ਓ, ਏ-ਹ, ਸ-ਅ, ਹ-ਸ)

ਪਾਠ-2 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

ਉੱਤਰ (ਉ-ਸ, ਅ-ਓ, ਏ-ਅ, ਸ-ਖ, ਹ-ਏ, ਕ-ਹ, ਖ-ਕ)

ਪਾਠ-3 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

ਉੱਤਰ (ਉ-ਹ, ਅ-ਓ, ਏ-ਅ, ਸ-ਏ, ਹ-ਕ, ਕ-ਸ)

ਪਾਠ 1 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ 1)

- ਪਾਠ-2 ਸੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-2)

- ਪਾਠ-3 ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ (ਭਾਗ-3)

- 9

ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ Unit-II

1. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ:

1. ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ-
(ੳ) ਕੇਵਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ਅ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ੲ) ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
(ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
2. ਛਪੜ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕੂੜੇਦਾਨ ਹੈ?
(ੳ) ਵਾਧੂ ਬਨਾਉਟੀ ਖਾਦਾਂ ਲਈ
(ਅ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਲਈ
(ੲ) ਦੋਨੋਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਲਈ
(ਸ) ਕਿਸੇ ਲਈ ਨਹੀਂ
3. ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੈ।
(ਅ) ਜਿਸ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਵਿਕਾਸ ਉੱਚਾ ਹੈ।
(ੲ) ਜਿਸਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦ ਉੱਚਾ ਹੈ।
(ਸ) ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।
4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(ੳ) ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
(ਅ) ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਰਾਏ
(ੲ) ਰੁੱਖ ਕੱਟਣਾ
(ਸ) ਫਰਜ਼ ਜਗਾਉਣਾ
5. ਸੀ.ਐਨ.ਜੀ.ਨਾਲ ਚਲਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ?
(ੳ) ਲੁਧਿਆਣਾ
(ਅ) ਗੁਹਾਟੀ
(ੲ) ਪਟਨਾ
(ਸ) ਦਿੱਲੀ
6. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਈ?
(ੳ) ਸਟਾਕਹੋਮ, 1972
(ਅ) ਰਿਓ ਡੀ ਜੀਨੇਰੋ, 1993
(ੲ) ਜਾਪਾਨ, 1995
(ਸ) ਭਾਰਤ, 1974
7. ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗਲਾਂ, ਝੀਲਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਸਮੇਤ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਜੀਵਾਂ ਲਈ ਸਨੇਹ ਰੱਖੇ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਧਾਰਾ (Article) ਹੈ।
(ੳ) ਧਾਰਾ 38

- (ਅ) ਧਾਰਾ 51 A
(ੲ) ਧਾਰਾ 48 A
(ਸ) ਧਾਰਾ 52 A
8. ਸੰਸਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਿਵਸ ਕਦੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) 27 ਮਈ
(ਅ) 24 ਅਪ੍ਰੈਲ
(ੲ) 12 ਮਾਰਚ
(ਸ) 05 ਜੂਨ
9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਵਿਕਾਸ ਯੋਗ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ?
(ੳ) ਪਾਣੀ, ਹਵਾ
(ਅ) ਖਣਿਜ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ
(ੲ) ਇਮਾਰਤਾਂ
(ਸ) ਭੂਮੀ
10. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਸਥਿਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦੇ ਕਿਸ ਗਲ ਦੇ ਬਨਸਪਤੀ ਸੂਚਕ ਹਨ?
(ੳ) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਜਿਆਦਾ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ
(ਅ) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ
(ੲ) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ
(ਸ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
11. ਭਾਰਤ ਦਾ ਈਕੋਮਾਰਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕੀ ਹੈ?
(ੳ) ਕਾਗਜ਼
(ਅ) ਪੌਦਾ
(ੲ) ਕਪੜਾ
(ਸ) ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ
12. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ?
(ੳ) ਲਾਈਕੇਨ
(ਅ) ਬੈਕਟੀਰੀਆ
(ੲ) ਪੌਦੇ
(ਸ) ਜਾਨਵਰ
13. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਈਕੋਮਾਰਕ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਟਿਕਾਉ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ।
(ਅ) ਉਪਭੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।
(ੲ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ
(ਸ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ।
14. ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਰੱਖਦੇ ਉਹ ਉਦਯੋਗ ਜਿਹੜੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ _____ ਉਦਯੋਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
(ੳ) ਪੀਲੇ

- (ਅ) ਲਾਲ
(ਬ) ਕਾਲੇ
(ਸ) ਹਰੇ
15. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ?
(ੳ) ਸਮੁੰਦਰ
(ਅ) ਹਵਾ
(ਬ) ਇਮਾਰਤਾਂ
(ਸ) ਖਣਿਜ
16. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਹੈ।
(ੳ) ਧਾਰਾ 5 A ਅਤੇ 10 A
(ਅ) ਧਾਰਾ 21B ਅਤੇ 27B
(ਬ) ਧਾਰਾ 38 A ਅਤੇ 38 B
(ਸ) ਧਾਰਾ 41 A ਅਤੇ 51 A
17. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਧਾਰਾ (ਐਕਟ) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ।
(ੳ) ਪਾਣੀ ਐਕਟ
(ਅ) ਹਵਾ ਐਕਟ
(ਬ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਐਕਟ
(ਸ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਐਕਟ
18. ਜੰਗਲ (ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ) ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
(ੳ) 1986
(ਅ) 1974
(ਬ) 1980
(ਸ) 1972
19. ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
(ੳ) 1986
(ਅ) 1972
(ਬ) 1994
(ਸ) 1974
20. 1882- ਦ ਈਜ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।
(ੳ) ਓਜ਼ੋਨ
(ਅ) ਸ਼ੋਰ
(ਬ) ਪਾਣੀ
(ਸ) ਹਵਾ
21. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਅਣ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ।
(ੳ) 1984

(ਅ) 1986

(ੲ) 1977

(ਸ) 1991

22. ਇਸ਼ਰੀਆ ਕੋਲਾਈ ਜੀਵਾਣੂ ਅਤੇ ਡਾਈਟੋਮ ਜੀਵ ਦੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ?

(ੳ) ਸੀਵੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ

(ਅ) ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ

(ੲ) ਉਪਜਾਊ ਜਮੀਨ

(ਸ) ਕਾਰਬਨੀ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਹੋਂਦ

23. ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਇਕਾਈ ਕੀ ਹੈ?

(ੳ) cm

(ਅ) db

(ੲ) GB

(ਸ) Mm

24. ਪਹਿਲੀ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਮਿਆਰ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ISO-14001 ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

(ੳ) BS-7750

(ਅ) ISO-20001

(ੲ) BS-4450

(ਸ) ISO-20001

25. ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

(ੳ) ਉਹ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ।

(ਅ) ਉਹ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਉੱਚੀ ਹੈ।

(ੲ) ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

26. ਡੈਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ?

(ੳ) ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ੲ) ਵਾਟਰ ਪਾਰਕ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਸ) ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

2. ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

2. ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਆਰਥਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਕ ਹਨ।

3. ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸੋਮੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਹਨ।

4. ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

5. ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

6. ਧਾਰਾ 48A ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਉਹ ਉਦਯੋਗ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇ ਉਦਯੋਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

8. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸੂਚਕ ਸਾਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
9. ਕਾਈ ਇਕ ਜੰਤੂ ਸੂਚਕ ਹੈ।
10. ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਪੱਧਰ ਡੈਸੀਬਲ (db) ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
11. ਈਕੋਮਾਰਕ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲੇਬਲ ਜਾਂ ਲੋਗੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।
12. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮਿਆਰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਨਿਯੰਤਰਨ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਬਿਊਰੋ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ।
13. ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।
14. ਜੰਗਲ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਜਾਊ ਹੈ।
15. ISO ਲੋਗੋ ਇਕ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਸੂਚੀ ਹੈ।
16. ਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
17. ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿਰਫ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
18. ਦ ਬਾਇਓਲੋਜੀਕਲ ਡਾਇਵਰਸਿਟੀ ਐਕਟ 2002 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ।
19. ISO-14000 ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।
20. ਕਈ ਬੈਕਟੀਰਿਆ ਤੇਲ, ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਸਲਫਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ।

3. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਜੇਕਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ _____ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
2. ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਭਾਵ _____ ਹੈ। (ਅੱਗੇ ਵੱਧਣਾ/ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ)
3. ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ _____ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ, ਸਾਡਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ, ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਉਦਯੋਗਿਕ/ਖੇਡ)
4. ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਜਿਵੇਂ ਖਣਿਜ, ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣ ਆਦਿ _____ ਹਨ। (ਸੀਮਤ/ਅਸੀਮਤ)
5. ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ _____ ਬਾਲਣਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਨਾ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ/ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ)
6. _____ ਲੜੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। (ISO-7000/ISO-9000)
7. _____ ਹਵਾ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। (ਲਾਈਕਨ/ਉਲੀ)
8. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਕੀਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਨੁਕੂਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨੂੰ _____ ਸਕੀਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਟ੍ਰੇਡਮਾਰਕ/ਈਕੋਮਾਰਕ)
9. ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਫਾਰ ਸਟੈਂਡਰਡਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਮਾਂ, ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਰਗੇ ਸ੍ਰੋਤ ਬਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। _____ (ISO-19011/ISO 14001)
10. ਭੋਪਾਲ ਗੈਸ ਦੁਖਾਂਤ ਸਾਲ _____ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ। (1994/1984)
11. ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ _____ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਲੀਗਲ ਕਲੱਬ/ਈਕੋ ਕਲੱਬ)

12. ਜਿੱਥੇ ਬਨਸਪਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ _____ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਬੰਜਰ/ਉਪਜਾਊ)
13. ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਬਹੁਤ _____ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਵੱਧ/ਘੱਟ)
14. ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਿਕਲੋਫੈਨਿਕ ਨਾਂ ਦਾ ਟੀਕਾ _____ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਕਮੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। (ਚੀਤਾ/ਗਿਰਝਾਂ)
15. ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਰੀਆ ਕੋਲਾਈ ਜੀਵਾਣੂ ਅਤੇ ਡਾਈਟੋਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਰਾਹੀਂ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। (ਸੀਵੇਜ਼/ਮਿੱਟੀ)
16. ਬਨਾਉਟੀ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਛੋਟ, _____ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਸ਼ੁਰੂ/ਬੰਦ)
17. ਡੈਮ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ _____ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। (ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ/ਬਿਜਲੀ)
18. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਇਕ _____ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। (ਸਸਤੀ/ਖਰਚੀਲੀ)
19. 1972 ਵਿੱਚ 5 ਤੋਂ _____ ਜੂਨ ਤੱਕ ਸਟਾਕਹੋਮ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਮੇਲਨ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਇਆ। (16/25)
20. ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਪਰ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਮੁਲਾਂਕਣ/ਬੋਰਡ)
21. ਨਿਉਕਲੀਆਈ (ਨਾਭਕੀ) ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਸੰਧੀ _____ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। (1984/1968)
22. _____ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਿੱਟੀ, ਪਾਣੀ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੈਵਿਕ (ਖਾਦ/ਬਨਾਉਟੀ ਖਾਦ)
23. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਨੁੱਖੀ ਫਰਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣੀ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਨੈਤਿਕਤਾ/ਅਨੈਤਿਕਤਾ)
24. ਪਰਿਸਥਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦਾ ਆਕਾਰ, ਜਿਸਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਉਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਨੂੰ _____ ਆਖਦੇ ਹਨ। (ਸਹਿਣਯੋਗ ਸਮੱਰਥਾ/ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ)

4. ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1. (ੳ) ਨੈਨੋ-ਟਕਨਾਲੋਜੀ	(ੳ) ਸੀ.ਐਨ.ਜੀ.
(ਅ) ਵਿਕਾਸ	(ਅ) ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਸੂਖਮ ਟਕਨਾਲੋਜੀ
(ੲ) ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ	(ੲ) ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ
2. (ੳ) ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ	(ੳ) ਲਾਈਕੋਨ
(ਅ) ਪੌਦਾ ਸੂਚਕ	(ਅ) ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਘੜਾ
(ੲ) ਭਾਰਤ ਦਾ ਈਕੋਮਾਰਕ	(ੲ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ

Answer Key

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ:

1. (ਅ)
2. (ੲ)
3. (ਸ)

4. (ੲ)
5. (ਸ)
6. (ੳ)
7. (ਅ)
8. (ਸ)
9. (ਅ)
10. (ਅ)
11. (ਸ)
12. (ੳ)
13. (ੲ)
14. (ਸ)
15. (ਅ)
16. (ਸ)
17. (ੳ)
18. (ੲ)
19. (ਅ)
20. (ੲ)
21. (ਅ)
22. (ੳ)
23. (ਅ)
24. (ੳ)
25. (ਅ)
26. (ਸ)

ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਦਾ ਨਿਬਾਨ ਲਗਾਓ।

1. (✓)
2. (✓)
3. (X)
4. (X)
5. (✓)
6. (X)
7. (✓)
8. (✓)
9. (X)
10. (✓)
11. (X)
12. (✓)

13. (X)

14. (✓)

15. (✓)

16. (X)

17. (X)

18. (✓)

19. (✓)

20. (✓)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਘੱਟ

2. ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ

3. ਉਦਯੋਗਿਕ

4. ਸੀਮਤ

5. ਨਾ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ

6. ISO-9000

7. ਲਾਈਕਨ

8. ਈਕੋਮਾਰਕ

9. ISO-19011

10. 1984

11. ਈਕੋਕਲਬ

12. ਬੰਜਰ

13. ਘੱਟ

14. ਗਿਰਝਾਂ

15. ਸੀਵੇਜ਼

16. ਬੰਦ

17. ਜੈਵਿਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ

18. ਖਰਚੀਲੀ

19. 16

20. ਮੁਲਾਂਕਣ

21. 1968

22. ਬਨਾਉਟੀ ਖਾਦ

23. ਨੈਤਿਕਤਾ

24. ਸਹਿਣਯੋਗ ਸਮਰੱਥਾ

ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1. ਓ-ਅ, ਅ-ਏ, ਏ-ਓ

2. ਓ-ਏ, ਅ-ਓ, ਏ-ਅ

5. 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਧਰਤੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਸੁਹਜ ਅਪਣਾਉਗੇ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਸਹਿਣਯੋਗ ਸਮੱਰਥਾ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕਾਂ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅੱਜ ਦਾ ਮਾਡਲ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਚਾਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਪਾਲਿਸੀ (NEP) ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12. ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13. ਈਕੋਮਾਰਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14. ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੀ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15. ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਿਆਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16. ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17. ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਸੂਚਕ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18. ਈਕੋਮਾਰਕ ਸਕੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20. ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Unit-III (ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ)

1. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1) GNP ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ-
(ੳ) Gross Net Product
(ਅ) Gross New Product
(ੲ) Gross National Product
(ਸ) Gross Nations Product
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (2) ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੈਸਾਂ ਹਨ-
(ੳ) ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
(ਅ) ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ
(ੲ) ਮੀਥੇਨ
(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (3) ਨਾ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ-
(ੳ) ਪਾਣੀ
(ਅ) ਜੰਗਲ
(ੲ) ਕੋਲਾ
(ਸ) ਸੂਰਜੀ ਰੌਸ਼ਨੀ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (4) ਏਜੰਡਾ-21 ਕਿੰਨਿਆਂ ਸਫਿਆਂ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਹੈ-
(ੳ) 809
(ਅ) 835
(ੲ) 847
(ਸ) 800
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (5) ਬਾਇਓਗੈਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਗੈਸ ਮੁੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-
(ੳ) ਮੀਥੇਨ
(ਅ) ਬਿਊਟੇਨ
(ੲ) ਈਥੇਨ
(ਸ) ਪੈਨਟੇਨ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (6) ਇਸ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ-
(ੳ) ਪੈਟ੍ਰੋਲ
(ਅ) ਸੰਪੀੜਤ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ
(ੲ) ਡੀਜ਼ਲ
(ਸ) ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (7) ਜੈਵ-ਡੀਜ਼ਲ ਇਹਨਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-
(ੳ) ਜੈਟਰੋਪਾ
(ਅ) ਰਤਨਜੋਤ
(ੲ) ਅਨਾਜ

- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (8) ਕਿਹੜੇ ਪਦਾਰਥ ਓਜ਼ੋਨ ਪਰਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ—
(ੳ) ਕਾਰਬਨਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ
(ਅ) ਕਲੋਰੋਫਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ
(ੲ) ਮੀਥੇਨ
(ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (9) ਚਿਪਕੋ ਅੰਦੋਲਨ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ?
(ੳ) 1630
(ਅ) 1830
(ੲ) 1730
(ਸ) 1930
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (10) ਐਪੀਕੋ-ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਹੜੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ?
(ੳ) ਉੱਤਰ-ਕਾਸ਼ੀ
(ਅ) ਉੱਤਰ-ਕਾਨੜਾ
(ੲ) ਟੇਹਰੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲ
(ਸ) ਅਹਿਮਦਨਗਰ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (11) ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਡੈਮ-ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਮੋਧਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਬਾਬਾ ਆਮਟੇ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਬਹੁਗੁਣਾ ਨੇ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।
(ੳ) ਬਿਆਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
(ਅ) ਸਤਲੁਜ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
(ੲ) ਨਰਮਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
(ਸ) ਜਿਹਲਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (12) M.C. Mehta ਨੇ ਕਿਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ?
(ੳ) ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ
(ਅ) ਤਾਜ ਮਹੱਲ
(ੲ) ਕੁਤੁਬ ਮੀਨਾਰ
(ਸ) ਹਵਾ ਮਹੱਲ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (13) ਕਿਹੜਾ ਅਫੀਮੀ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ—
(ੳ) ਚਰਸ
(ਅ) ਅਫੀਮ
(ੲ) ਹੈਰੋਇਨ
(ਸ) ਮਾਰਫਿਨ
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ (14) ਕਿਹੜੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦਿਲ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ?
(ੳ) ਅਫੀਮ
(ਅ) ਕੋਕੇਨ
(ੲ) ਤੰਬਾਕੂ

(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ (15) ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸ ਗੈਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ੳ) ਬਿਊਟੇਨ

(ਅ) ਐਲਕੇਨ

(ੲ) ਬਾਇਓਗੈਸ

(ਸ) ਸਲਫਰ

2. ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ 3-R ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
2. ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਜੀਵ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ 2004 ਵਿੱਚ 1027 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀ।
4. ਧਾਤਾਂ ਤੇ ਖਣਿਜ ਨਾ-ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸਾਧਨ ਹਨ।
5. CO₂ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸ ਹੈ।
6. ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਨੂੰ GNP ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
7. ਯੂਨਾਇਟਿਡ ਨੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰੀਓ ਡੀ ਜੀਨੇਰੋ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸੀ।
8. ਅਰਥ ਸਮਿੱਟ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਏਜੰਡਾ-31 ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
9. ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਕਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੈ।
10. ਬਾਇਓ ਡੀਜ਼ਲ ਜੀਵ ਈਧਣ ਹਨ।
11. CFL ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕਲੋਰੋ ਫਲੋਰੋ ਲਾਈਟ ਹੈ।
12. ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ CO₂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟਦੀ ਹੈ।
13. ਸੂਰਜੀ ਚਿਮਨੀ ਨੂੰ ਪਬਰਾਟ ਚਿਮਨੀ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
14. ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹੋਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।
15. ਏਜੰਡਾ-21, 845 ਸਫਿਆ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ-ਪੱਤਰ ਹੈ।
16. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ 1982 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
17. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਸਮਿੱਟ 2002 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।
18. ਨਰਮਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਡੈਮ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ. ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।
19. ਝੋਨੇ ਦੀ ਨਾੜ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
20. ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ, ਮੀਥੇਨ, ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦੇ ਆਕਸਾਈਡ ਹਰਾ ਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
21. ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।
22. ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਲੀਕਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ ਖੁਰਾਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
23. ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਬਿਨਰ ਵਾਸ਼ਪਸ਼ੀਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹਨ।
24. ਗਾਂਜਾ, ਭੰਗ, ਚਰਸ ਅਫੀਮ ਤੋਂ ਬਣੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਹਨ।
25. ਅਫੀਮੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਤਲੀਆਂ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
26. ਅਲਕੋਹਲ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।

3. ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

- (1) ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ _____ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (3 E/ 3 R)
- (2) ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਭੋਜਨ, ਪਾਣੀ, ਆਵਾਸ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ _____ ਹਨ। (ਸਮਾਜਕ ਮਿਲਵਰਤਨ/ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਿਲਵਰਤਨ)
- (3) 1994 ਵਿੱਚ _____ ਵਿੱਚ ਸਿਨਪੋਜ਼ੀਅਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। (ਓਸਲੋ/ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ)
- (4) ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ _____ ਵਿੱਚ 1027 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀ। (2010/2004)
- (5) ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਦੁੱਧ, ਅਨਾਜ, ਬਾਲਣ ਵਰਗੇ _____ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਸੈਕੰਡਰੀ/ਮੂਲ)
- (6) ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਨੂੰ _____ ਆਖਦੇ ਹਨ। (ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਿਆਰ/ਸਮਾਜ ਦੇ ਮਾਣਕ)
- (7) ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਨੂੰ _____ ਆਖਦੇ ਹਨ। (GDP/GNP)
- (8) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ _____ ਅਤੇ _____ ਹਨ। (ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ/ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ)
- (9) ਡੈਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾਲ _____ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (ਜੰਗਲ/ਉਦਯੋਗ)
- (10) ਉਹ ਵਿਧੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। (ਖਪਤ ਦਾ ਮਾਪ/ ਖਪਤ ਦੀ ਬਣਤਰ)
- (11) HDI ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (Human Development Index/Human Daily Index)
- (12) ਜੰਗਲ _____ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਹਨ। (ਨਾ-ਨਵਿਆਣਯੋਗ/ਨਵਿਆਣਯੋਗ)
- (13) _____ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। (ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ/ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ)
- (14) ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ _____ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ। (75%/80%)
- (15) WWF ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (World Wide Life Fund/ World Wild Life Fund)
- (16) ਵਿਸ਼ਵ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਰੰਡਲੈਂਡ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। (1997/1987)
- (17) ਅਰਥ ਸਮਿੱਟ 1992 ਵਿੱਚ _____ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। (ਡੀ.ਜੈਨੀਰੋ/ਕਿਓਟੋ)
- (18) ਅਰਥ ਸਮਿੱਟ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਏਜੰਡਾ-21/ਏਜੰਡਾ-31)
- (19) ਪੂਰੀ ਸਮਝਦਾਰੀ, ਵਿਧੀ ਤੇ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਮੁੜ ਵਾਚਨ/ਮੁੜ ਵਰਤਣ)
- (20) ਸੂਰਜੀ ਚਿਮਨੀ ਨੂੰ _____ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਥਰਮਲ ਚਿਮਨੀ/ਥਰਮਲ ਸੈਲ)
- (21) CNG ਦਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (ਸੰਪੀੜਤ ਕੁਦਰਤ ਗੈਸ/ ਸੰਪੀੜਤ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ)
- (22) ਕੋਲਾ ਅਤੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ _____ ਬਾਲਣ ਹਨ। (ਪੱਥਰ/ਪਥਰਾਟ)
- (23) ਓਜ਼ੋਨ ਪਰਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ _____ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ। (ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ/ਕਿਓਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ)

- (24) ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ _____ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (1965/1972)
- (25) ਹਰਾ ਗ੍ਰਹਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗੈਸਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ _____ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
(ਮਾਨਟ੍ਰੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ/ਕਿਓਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ)
- (26) _____ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ 'ਅਨਾਜ ਟੋਕਰੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਯੂ.ਪੀ./ਪੰਜਾਬ)
- (27) ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਫਸਲ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।
(ਕਣਕ/ਝੋਨੇ)
- (28) ਝੋਨੇ ਦੀ ਨਾੜ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਵਾਂਗ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ
ਤੂੜੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- (29) ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗੈਸਾਂ _____ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। (ਲਾਲ
ਗ੍ਰਹਿ/ਹਰਾ ਗ੍ਰਹਿ)
- (30) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਸਲਫਰ ਦੇ ਆਕਸਾਈਡ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਲ ਵਾਸ਼ਪਾਂ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ
_____ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। (ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਖਾ/ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਵਰਖਾ)
- (31) _____ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਕੈਫੀਨ/ਤੰਬਾਕੂ)
- (32) _____ ਜਿਗਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਅਲਕੋਹਲ/ਕੁਕੀਨ)
- (33) ਕੋਕੇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ _____ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ਗੁਰਦੇ/ਦਿਲ)
- (34) ਗਾਂਜਾ _____ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। (ਪੋਸਤ/ਭੰਗ)

4. (ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ)

1) (ੳ) ਤੰਬਾਕੂ
(ਅ) ਕੋਕੇਨ
(ੲ) ਐਲਕੋਹਲ
(ਸ) ਚਰਸ	(ੳ) ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਉੱਪਰ ਬੁਰਾ ਅਸਰ
(ਅ) ਜਿਗਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ
(ੲ) ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੈਂਸਰ
(ਸ) ਦਿਲ ਦਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣਾ
2) (ੳ) ਬਾਇਓਗੈਸ
(ਅ) ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ
(ੲ) ਰਿਪਰ
(ਸ) ਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਮਸ਼ਰੂਮ	(ੳ) ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਸ਼ੀਨ
(ਅ) ਮੀਥੇਨ
(ੲ) ਸੋਲਨ
(ਸ) ਸਿਲੀਕਾ
3) (ੳ) ਵਿਸ਼ਵ ਸਮਿੱਟ
(ਅ) ਬਰਟਲੈਂਡ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ
(ੲ) ਕਿਓਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ
(ਸ) ਸਸਟੇਨੇਬਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨੈੱਟਵਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	(ੳ) 1987
(ਅ) 2002
(ੲ) 1990
(ਸ) 1997
4) (ੳ) ਐਮ.ਸੀ.ਮੇਹਤਾ
(ਅ) ਨਰਮਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ
(ੲ) ਚਿਪਕੋ-ਅੰਦੋਲਨ
(ਸ) ਅੰਨਾ ਹਜ਼ਾਰੇ	(ੳ) ਮੇਧਾ ਪਾਟੇਕਰ
(ਅ) ਰਾਲੇਗਨ ਸਿੱਧੀ
(ੲ) ਤਾਜ ਮਹੱਲ
(ਸ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇਵੀ
5) (ੳ) ਸੂਰਜੀ ਸੈੱਲ	(ੳ) ਗਰਮ ਚਿਮਨੀ

(ਅ) ਕੋਲਾ

(ੲ) ਜੈਵ ਡੀਜ਼ਲ

(ਸ) ਸੂਰਜੀ ਚਿਮਨੀ

(ਅ) ਰਤਨ ਜੋਤ

(ੲ) ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣ

(ਸ) ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸ੍ਰੋਤ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਖਪਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਓਸਲੋ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਸਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਬਾਧਕ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਜੀਵਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੇ ਤਿੰਨ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ:
(ੳ) UNDP (ਅ) GNP (ੲ) PPP
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਏਜੰਡਾ-21 ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਢੁੱਕਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 'ਮਨੁੱਖੀ ਪਹੁੰਚ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ:
(i) NCEP
(ii) CSO
(iii) CFL
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13. ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14. ਸਮੁਦਾਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ?
ਉੱਤਰ (1) ਸਮੂਹਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਕਟਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ।
(2) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ।
(3) ਕੂੜੇ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ।
(4) ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ ਰੱਖਣਾ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15. ਚਿਪਕੋ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16. ਨਰਮਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਹਨਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਕੀਤਾ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 17. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ:
(i) CPCB (ii) UNEP (iii) SACEP
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 18. ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 19. UNDP ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 20. ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 21. ਝੋਨੇ ਦੀ ਨਾੜ ਨੂੰ ਤੂੜੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22. ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 22. ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 23. ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 24. ਕੁਝ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 25. ਅਲਕੋਹਲ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 26. ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 27. ਕੋਕੇਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਿਖੋ।

Unit-III (ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ)

Answer Key

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ

1. (ੲ)
2. (ਸ)
3. (ੲ)
4. (ਸ)
5. (ੳ)
6. (ਅ)
7. (ਸ)
8. (ਅ)
9. (ੲ)
10. (ਅ)
11. (ੲ)
12. (ਅ)
13. (ੳ)
14. (ਸ)
15. (ੲ)

ਸਹੀ ਤੇ (✓) ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

- (1) (X) (3-E)
- (2) (X) (ਵੱਖ-ਵੱਖ)
- (3) (✓)
- (4) (✓)
- (5) (✓)
- (6) (✓)
- (7) (✓)
- (8) (X) (ਏਜੰਡਾ-21)
- (9) (✓)
- (10) (✓)

- (12) (X) (ਵੱਧਦੀ ਹੈ)
- (13) (X) (ਬਰਮਲਾ ਚਿਮਨੀ)
- (14) (✓)
- (15) (X) (800 ਸਫ਼ਿਆਂ)
- (16) (X) (1972)
- (17) (X) (ਜੌਹੰਸਬਰਗ)
- (18) (X) (ਮੇਧਾ ਪਾਟੇਕਰ, ਬਾਬਾ ਆਮਟੇ)
- (19) (X) (ਸਿਲੀਕਾ)
- (20) (✓)
- (21) (X) (ਲੁਧਿਆਣਾ)
- (22) (✓)
- (23) (✓)
- (24) (X) (ਭੰਗ)
- (25) (X) (ਸੁੰਗੜ)
- (26) (X) (ਕਮਜ਼ੋਰ)

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:-

- (1) 3-E
- (2) ਸਮਾਜਕ ਮਿਲਵਰਤਨ
- (3) ਓਸਲੋ
- (4) 2004
- (5) ਮੂਲ
- (6) ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਿਆਰ
- (7) GNP (ਗਰੋਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰੋਡਕਟ) (Gross National Product)
- (8) ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ
- (9) ਜੰਗਲ
- (10) ਖਪਤ ਦੀ ਬਣਤਰ
- (11) Human Development Index
- (12) ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ
- (13) ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ
- (14) 80%
- (15) World Wild Life fund
- (16) 1987
- (17) ਡੀ. ਜੀਨੈਰੋ ਬਰਾਜ਼ੀਲ
- (18) ਏਜੰਡਾ-21
- (19) ਮੁੜ ਵਾਚਨ
- (20) ਬਰਮਲਾ ਚਿਮਨੀ

- (20) ਬਰਮਲ ਚਿਮਨੀ
- (21) ਸੰਪੀੜਤ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ
- (22) ਪਥਰਾਟ
- (23) ਕੀਓਟੋ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ
- (24) 1972
- (25) ਮਾਨਟੀਅਲ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ
- (26) ਪੰਜਾਬ
- (27) ਝੋਨੇ
- (28) ਸਿਲੀਕਾ
- (29) ਹਰਾ ਗ੍ਰਹਿ
- (30) ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਵਰਖਾ
- (31) ਤੰਬਾਕੂ
- (32) ਅਲਕੋਹਲ
- (33) ਦਿਲ
- (34) ਭੰਗ

ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

- (1) (ੳ) — (ੲ)
- (ਅ) — (ਸ)
- (ੲ) — (ਅ)
- (ਸ) — (ੳ)
- (2)
- (ੳ) — (ਅ)
- (ਅ) — (ਸ)
- (ੲ) — (ੳ)
- (ਸ) — (ੲ)
- (3)
- (ੳ) — (ਅ)
- (ਅ) — (ੳ)
- (ੲ) — (ਸ)
- (ਸ) — (ੲ)
- (4)
- (ੳ) — (ੲ)
- (ਅ) — (ੳ)
- (ੲ) — (ਸ)
- (ਸ) — (ਅ)
- (5)

(ੳ) - (ਸ)

(ਅ) - (ੲ)

(ੲ) - (b)

(ਸ) - (ੳ)

Unit-IV

1. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ-

1. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ?
(ੳ) ਲਾਤੀਨੀ
(ਅ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ
(ੲ) ਪੰਜਾਬੀ
(ਸ) ਉਰਦੂ
2. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ _____ ਤੋਂ _____ ਤੱਕ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
(ੳ) 1965 ਤੋਂ 2010
(ਅ) 1960 ਤੋਂ 2005
(ੲ) 1961 ਤੋਂ 2006
(ਸ) 1966 ਤੋਂ 2007
3. ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ NPK ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਵੀ ਤੱਤ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ-
(ੳ) ਜ਼ਿੰਕ, ਲੋਹਾ, ਕਾਪਰ
(ਅ) ਸੋਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਤਾਂਬਾ
(ੲ) ਸੋਨਾ, ਲੋਹਾ, ਪਾਰਾ
(ਸ) ਜ਼ਿੰਕ, ਸਲਫਰ, ਲੋਹਾ
4. ਭੂਮੀ ਦੀ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਮ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ _____ ਮਿਲੀਅਨ ਜੀਵਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
(ੳ) 800
(ਅ) 600
(ੲ) 300
(ਸ) 750
5. ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਖਾਦ _____ ਹੈ।
(ੳ) ਯੂਰੀਆ
(ਅ) ਐਨ.ਪੀ.ਕੇ
(ੲ) ਗੋਬਰ
(ਸ) ਕੰਪੋਸਟ
6. ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾ _____ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਫਸਲ ਦੀ ਕਿਸਮ
(ਅ) ਭੂਮੀ ਦੀ ਕਿਸਮ
(ੲ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ।
7. ਖੂਹ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:
(ੳ) ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ ਖੂਹ ਅਤੇ ਤਲਾਬ
(ਅ) ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਤਲਾਬ
(ੲ) ਪੁੱਟੇ ਹੋਏ ਖੂਹ ਅਤੇ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ

- (ਸ) ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ
8. ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ—
- (ੳ) ਖਾਲ ਸਿੰਚਾਈ
- (ਅ) ਹੜ੍ਹ ਸਿੰਚਾਈ
- (ੲ) ਫੁਹਾਰਾ ਸਿੰਚਾਈ
- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
9. ਸਿੰਚਾਈ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ _____ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
- (ੳ) ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ
- (ਅ) ਕਾਰਬਨ ਅਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ
- (ੲ) ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਅਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ
- (ਸ) ਕਾਰਬਨ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ
10. ਕੰਪੋਸਟ _____ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- (ੳ) ਸ਼ਬਜੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ
- (ਅ) ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ
- (ੲ) ਹਰੇ ਪੌਦੇ
- (ਸ) ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਮਲਮੂਤਰ
11. ਗੰਨੇ ਦੇ ਇੱਕ ਰੋਗ ਦਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ।
- (ੳ) ਕੁੰਗੀ
- (ਅ) ਕਾਂਗਿਆਰੀ
- (ੲ) ਲਾਲ ਧਾਰੀ ਰੋਗ
- (ਸ) ਜੜ੍ਹ ਰੋਗ
12. ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠੇ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
- (ੳ) ਮਿਸ਼ਰਤ ਫਸਲੀ
- (ਅ) ਅੰਤਰ ਫਸਲੀ
- (ੲ) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ
- (ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ
13. ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਉੱਗੇ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ _____ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- (ੳ) ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕ
- (ਅ) ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ
- (ੲ) ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ
- (ਸ) ਕੰਪੋਸਟ
14. _____ ਵਿਸ਼ਾਣੂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਕੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- (ੳ) ਬੈਕਟੀਰੀਆ
- (ਅ) ਰਾਈਨੋਵਾਇਰਸ
- (ੲ) ਬੈਸੀਲਸ

- (ਸ) ਏਫਿਡ
15. ਆਈ.ਪੀ.ਐਮ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ।
 (ੳ) ਇੰਟੈਗਰੇਟਿਡ ਪੋਸਟ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ
 (ਅ) ਇੰਟੈਗਰੇਟਿਡ ਪਸ਼ੂ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ
 (ੲ) ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਪੀੜਕ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ
16. ਤੰਬਾਕੂ ਵਿਚਲੇ _____ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲ ਕੁਦਰਤੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
 (ੳ) ਐਲਕੋਲਾਈਡ
 (ਅ) ਰੋਟੋਨੋਨਜ਼
 (ੲ) ਫੋਰੋਮੋਨਜ਼
 (ਸ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
17. _____ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਰਦਾਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 (ੳ) ਨਿਕੋਟੀਨ
 (ਅ) ਰੋਟੋਨੋਨਜ਼
 (ੲ) ਐਲਕੋਲਾਈਡ
 (ਸ) ਫੋਰੋਮੋਨਜ਼
18. ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਣੀ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ _____ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
 (ੳ) ਪਾਸਚਰੀਕਰਨ
 (ਅ) ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਉਣਾ
 (ੲ) ਡੱਬਾ ਬੰਦੀ
 (ਸ) ਖਮੀਰੀਕਰਣ
19. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ।
 (ੳ) ਬੈਂਜੋਇਕ ਐਸਿਡ
 (ਅ) ਸਲਫਰ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
 (ੲ) ਨਾਈਟ੍ਰਿਕ ਐਸਿਡ
 (ਸ) ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਲੋਰਿਕ ਐਸਿਡ
20. ਕੌਫੀ ਦੇ ਬੀਜ ਸੁਕਾ ਕੇ, _____ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਫੀ ਪਾਊਡਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
 (ੳ) ਪਾਸਚਰੀਕਰਨ
 (ਅ) ਖਮੀਰੀਕਰਣ
 (ੲ) ਡੱਬਾ ਬੰਦੀ
 (ਸ) ਧੁੱਪੇ ਸੁਕਾਉਣ
21. ਐਨਜ਼ਾਇਮਾਂ ਨੂੰ ਅਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਵਿਧੀ _____ ਹੈ।
 (ੳ) ਢੋਆ ਢੁਆਈ
 (ਅ) ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

(ੲ) ਅਤਿ ਠੰਡਾ ਕਰਨਾ

(ਸ) ਪਾਸਚਰੀਕਰਨ

22. ਖੰਡ ਦਾ ਘੋਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ _____ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੀਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

(ੳ) 6.8%

(ਅ) 7.0%

(ੲ) 6.5%

(ਸ) 20%

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਸਾਰੇ ਸਜੀਵਾਂ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ _____ ਹੈ। (ਭੋਜਨ/ਆਵਾਸ)
2. NPK ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ, ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ/ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਫਾਸਫੋਰਸ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ)
3. ਧਰਤੀ ਦੀ ਪੇਪੜੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਤਹਿ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਭੂਮੀ/ਕੌਰ)
4. ਉਹ ਧਰਤੀ ਜਿੱਥੇ ਪੌਦੇ ਉਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਖੇਤੀਬਾੜੀ/ਖੇਤ)
5. ਕਿਸੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਉਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਜੰਗਲੀ ਪੌਦੇ/ਫਸਲੀ ਪੌਦੇ)
6. ਸੋਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਖਾਰੇਪਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਰਨ ਭੂਮੀ _____ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ/ਬੰਜਰ)
7. ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਸਿੰਚਾਈ/ਛਿੜਕਾਅ)
8. ਹਰੀ ਖਾਦ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪੌਦੇ ਦਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (ਝੋਨਾ/ਗੁਆਰਾ)
9. ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਕਣਕ/ਝੋਨਾ)
10. ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਖਾਦ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਹਰੀ ਖਾਦ/ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ)
11. ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਖਾਦ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਕੰਪੋਸਟ/ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ)
12. ਭਾਰਤ ਦਾ ਲਗਭਗ _____ ਖੇਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਭੌ ਖੋਰ, ਖਾਰੇਪਣ ਅਤੇ ਸੋਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। (60%/75%)
13. ਆਲੂ ਦੇ ਝੁਲਸ ਰੋਗ ਦਾ ਕਾਰਕ _____ ਹੈ। (ਜੀਵਾਣੂ/ਉੱਲੀ)
14. ਫਸਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਮੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ _____ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (14%/20%)
15. ਇੱਕ ਜੈਵ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ _____ ਹੈ। (ਰਾਈਨੋਵਾਇਰਸ/ਬੈਕਟੀਰੀਆ)
16. ਫਸਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਏਫਿਡ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ _____ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਲੋਡੀ ਬੱਗ/ਤਿੱਤਲੀ)
17. ਇੱਕ ਅੰਤਰਜੀਨੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਾਂ _____ ਹੈ। (ਬੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ/ਸੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ)
18. ਇੱਕ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਉਗਾਉਣ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਮਿਸ਼ਰਤ ਖੇਤੀ/ਮਿਸ਼ਰਤ ਫਸਲੀ)
19. ਇੱਕ ਪੌਦਾ ਰੋਗ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। (ਕੁੰਗੀ/ਮੁੱਹ ਖੁਰ ਰੋਗ)

20. ਫਲੀਦਾਰ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਸਥਿਰੀਕਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ _____ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਉੱਲੀ/ਜੀਵਾਣੂ)
21. ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕੁਦਰਤੀ ਪੀੜਕਨਾਸ਼ੀ ਹੈ। (ਨਿੰਮ/ਜਾਮਣ)
22. ਦੁੱਧ ਦੇ ਉਤਪਾਦ _____ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਪਾਸਚਰੀਕਰਨ/ਖਮੀਰੀਕਰਣ)
23. _____ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਵਿਅਰਥ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਖਲ੍ਹ/ਹੜ੍ਹ)
24. ਰੂੜੀ ਦੀ ਖਾਦ _____ ਖਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ। (ਰਸਾਇਣਿਕ/ਦੇਸੀ)
25. ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਸਤੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਖਾਦ _____ ਹੈ। (ਯੂਰੀਆ/ਗੋਬਰ)

ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਕੌਫੀ ਦੇ ਬੀਜ ਸੁਕਾ ਕੇ, ਖਮੀਰੀਕਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੌਫੀ ਪਾਊਡਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
2. ਨਮਕ ਤੇ ਚੀਨੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
3. ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
4. ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਸਮੁਦਾਇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
5. ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਈ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਜੈਵਿਕ ਵਧਾਅ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਦਾ ਲਗਭਗ 40% ਹਿੱਸਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
7. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੰਚਾਈ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ੍ਰੋਤ ਵਰਖਾ ਹੈ।
8. ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਵਜੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ।
9. ਇੱਕ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
10. ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ।
11. ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ. ਦਾ ਭੋਜਨ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣਾ ਜੈਵਿਕ ਵਧਾਅ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ।
12. ਯੂਰੀਆ ਇੱਕ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਹੈ।
13. ਭੂਮੀ ਦੇ ਖਾਰੇਪਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਰੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
14. ਗੁਆਰਾ ਅਤੇ ਬਰਸੀਮ ਹਰੀਆ ਖਾਦਾਂ ਹਨ।
15. ਆਲੂ ਦੇ ਝੁਲਸ ਰੋਗ ਦਾ ਕਾਰਕ ਉੱਲੀ ਹੈ।
16. ਦੇਸੀ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
17. ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
18. ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
19. ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।
20. ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਉੱਗੀ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕੀਟਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜੈਵ ਪੀੜਕ ਨਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

4. ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ-

1.

A

(ੳ) ਮੁੱਖ ਫਸਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਕਰਨ

(ਅ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ

B

(ੳ) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ

(ਅ) ਮਿਸ਼ਰਤ ਖੇਤੀ

੨੬

(ੲ) ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ ਲਗਾਉਣਾ

(ੲ) ਮਿਸ਼ਰਤ ਫਸਲੀ

2.

A

B

(ੳ) ਮਿਸ਼ਰਤ ਖਾਦ

(ੳ) ਯੂਰੀਆ

(ਅ) ਫਾਸਫੇਟ ਖਾਦ

(ਅ) ਐਨ.ਪੀ.ਕੇ.

(ੲ) ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨੀ ਖਾਦ

(ੲ) ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਨਾਈਟ੍ਰੇਟ

(ਸ) ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਖਾਦ

(ਸ) ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ

3.

A

B

(ੳ) ਰੋਗ ਜਣਕ ਸੂਖਮਜੀਵਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਪੌਦੇ ਦੀ ਮੌਤ

(ੳ) ਵਿਲਟ

(ਅ) ਰੋਗਜਣਕ ਸੂਖਮਜੀਵਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਪੌਦੇ ਦਾ ਜਲ ਜਾਣਾ

(ਅ) ਨੈਕਰੋਸਿਸ

(ੲ) ਪੂਰੇ ਪੌਦੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਮੁਰਝਾ ਜਾਣਾ

(ੲ) ਝੁਲਸ ਰੋਗ

Answer Key

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ:

1. (ੳ)
2. (ਅ)
3. (ੳ)
4. (ਅ)
5. (ੲ)
6. (ੲ)
7. (ੲ)
8. (4)
9. (ੳ)
10. (ੳ)
11. (ੲ)
12. (ਅ)
13. (ਅ)
14. (ੳ)
15. (ੳ)
16. (ੳ)
17. (ਅ)
18. (ਅ)
19. (ੳ)
20. (ਅ)
21. (ੲ)
22. (ੳ)

✕

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਭੋਜਨ
2. ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ, ਫਾਸਫੋਰਸ, ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ
3. ਭੂਮੀ
4. ਖੇਤ
5. ਫਸਲੀ ਪੌਦੇ
6. ਬੰਜਰ
7. ਸਿੰਚਾਈ
8. ਗੁਆਰਾ
9. ਝੋਨਾ
10. ਹਰੀ ਖਾਦ
11. ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ
12. 60%
13. ਉੱਲੀ
14. 14%
15. ਬੈਕਟੀਰੀਆਵਾਇਰਸ
16. ਲੋਡੀ ਬੱਗ
17. ਬੀ.ਟੀ. ਕਾਟਨ
18. ਮਿਸ਼ਰਤ ਖੇਤੀ
19. ਕੁੰਗੀ
20. ਜੀਵਾਣੂ
21. ਨਿੰਮ
22. ਪਾਸਚਰੀਕਰਨ
23. ਹੜ੍ਹ
24. ਦੇਸੀ
25. ਗੋਬਰ

ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (✕) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. (✓)
2. (✕)
3. (✓)
4. (✓)
5. (✕)
6. (✓)
7. (✓)
8. (✓)
9. (✓)

10. (✓)

11. (✓)

12. (✓)

13. (✓)

14. (✓)

15. (✓)

16. (X)

17. (✓)

18. (✓)

19. (X)

20. (✓)

ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ

1. A B
 (ੳ) - (ਅ)
 (ਅ) - (ੳ)
 (ੲ) - (ੳ)
2. A B
 (ੳ) - (ਅ)
 (ਅ) - (ਸ)
 (ੲ) - (ੳ)
 (ਸ) - (ੲ)
3. A B
 (ੳ) - (ਅ)
 (ਅ) - (ੲ)
 (ੲ) - (ੳ)

3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤੀ ਪੱਧਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਯੂਟਰੋਫੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਜੈਵਿਕ ਵਧਾਅ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਖਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੰਚਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਸਿੰਚਾਈ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਦੇਸੀ ਖਾਦ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣੀ ਖਾਦ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਦਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟੋਰ ਘਰ ਦੇ ਕੀ ਲੱਛਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਅੰਤਰ ਫਸਲੀ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਫਸਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਦੇ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹਨ?

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਰਸਾਇਣਿਕ ਖਾਦ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਜੈਵਿਕ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਿਖੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 12. ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਿਵੇਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 13. ਯੂਟਰੋਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14. ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਸਮੁਦਾਇ ਕਿਉਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਚਾਰ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਖੇਤੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ? ਭੂਮੀ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3. ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4. ਭੋਜਨ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 5. ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 6. ਖੇਤੀ ਰਸਾਇਣ ਕੀ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 7. ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਅਜੈਵਿਕ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 8. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਟੈਕਨਾਲਜੀ ਦੇ ਕੀ ਲਾਭ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 9. ਚੰਗੀ ਭੂਮੀ ਦੇ ਕੀ ਲੱਛਣ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 10. ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?
- ਪ੍ਰਸ਼ਨ 11. ਦੇਸੀ ਖਾਦ ਦੀ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਯੂਨਿਟ-5
ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਕਿਰਿਆ

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ:

1. ਹਰੇ ਪੌਦੇ ਕਿਸ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭੋਜਨ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ?
(ੳ) ਆਕਸੀਜਨ, ਪਾਣੀ
(ਅ) ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਆਕਸੀਜਨ
(ੲ) ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਪਾਣੀ, ਕਲੋਰੋਫਿਲ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ
(ਸ) ਕਲੋਰੋਫਿਲ ਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ
2. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿੰਨੇ ਕੈਲੋਰੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?
(ੳ) 2000 ਕੈਲੋਰੀ (ਅ) 4000 ਕੈਲੋਰੀ
(ੲ) 2500 ਕੈਲੋਰੀ (ਸ) 300
3. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਕੋਲਾ (ਅ) ਪੈਟਰੋਲ
(ੲ) ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ (ਸ) ਲੱਕੜ
4. ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਾਣਾ (ਅ) ਵੱਧ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ
(ੲ) ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਨਾ ਖਾਣਾ (ਸ) ਅਮੀਰ ਹੋਣਾ
5. ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ?
(ੳ) ਝੀਲ (ਅ) ਛੱਪੜ
(ੲ) ਦਰਿਆ (ਸ) ਧਰਤੀ, ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ
6. ਕੌਕ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਬਾਲਣ ਹੈ। ਕਿਉਂ?
(ੳ) ਕੈਲੋਰੀ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਹੈ। (ਅ) ਧੂੰਆਂ ਵੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
(ੲ) ਧੂੰਆਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਸ) ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।
7. ਇਹ ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਹੈ-
(ੳ) ਇਕਹਿਰੀ (ਅ) S ਆਕਾਰ
(ੲ) ਆਕਾਰ (ਸ) ਆਰਜੀ
8. ਜਨਮ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) ਗੋਲੀਆਂ (ਅ) ਬਾਹਰੀ ਖਲਾਸਨ
(ੲ) ਨਿਰੋਧ (ਸ) IUCD
9. ਜਨਮ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਯੰਤਰਿਕ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) ਬਾਹਰੀ ਖਲਾਸਨ (ਅ) ਗੋਲੀਆਂ
(ੲ) ਨਿਰੋਧ (ਸ) IUCD
10. ਜਨਮ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਰਸਾਇਣਿਕ ਵਿਧੀ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
(ੳ) IUCD (ਅ) ਗੋਲੀਆਂ
(ੲ) ਨਿਰੋਧ (ਸ) ਬਾਹਰੀ ਖਲਾਸਨ
11. AD 2010 ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਹੈ?

- (ੳ) 5 ਮਿਲੀਅਨ (ਅ) 8 ਬਿਲੀਅਨ
(ੲ) 500 ਮਿਲੀਅਨ (ਸ) 1 ਮਿਲੀਅਨ
12. ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਕਿੰਨੇ ਪੌਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ?
(ੳ) 50 (ਅ) 60
(ੲ) 40 (ਸ) 30
13. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਹੜੀ ਖਪਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ।
(ੳ) ਪਾਣੀ, ਹਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
(ਅ) ਊਰਜਾ ਸੰਕਟ
(ੲ) ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆ
(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ
14. ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
(ੳ) ਬਣਾਉਟੀ ਖਾਦਾਂ
(ਅ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
(ੲ) ਪ੍ਰਤੀਜੈਵਿਕ
(ਸ) ਕੁਦਰਤੀ ਖਾਦ
15. DDT ਕੀ ਹੈ?
(ੳ) ਜੈਵ- ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
(ਅ) ਬਣਾਉਟੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
(ੲ) ਕੁਦਰਤੀ ਖਾਦ
(ਸ) ਪ੍ਰਤੀਜੈਵਿਕ ਦਵਾਈ
16. CFC ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?
(ੳ) ਕਲੋਰੋਫਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ
(ਅ) ਫਲੋਰੋ ਕਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ
(ੲ) ਕਾਰਬਨ ਫਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ
(ਸ) ਕਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ ਫਲੋਰੋ
17. _____ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੈਂਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(ੳ) CO
(ਅ) CO₂
(ੲ) ਹਾਈਡਰੋਕਾਰਬਨ
(ਸ) ਸਲਫਰ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ
18. SO₂ and NO₂ ਦੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
(ੳ) ਸਲਫਿਊਰਿਕ ਤੇਜ਼ਾਬ
(ਅ) ਐਸਿਟਿਕ ਐਸਿਡ
(ੲ) ਨਾਈਟ੍ਰਿਕ ਤੇਜ਼ਾਬ
(ਸ) ਓ ਅਤੇ ਏ ਦੋਵੇਂ

19. ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰਬਨੀ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਵਾਲੀ ਕਾਈ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
 (ੳ) ਜੈਵ ਵਾਧਾ
 (ਅ) ਬੇਧੜਕ ਵਾਧਾ
 (ੲ) ਅਜੈਵ ਵਾਧਾ
 (ਸ) ਯੂਟਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ
20. _____ ਤੋਂ ਬਾਇਓਗੈਸ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
 (ੳ) ਪਲਾਸਟਿਕ
 (ਅ) ਸੀਵਰੇਜ਼
 (ੲ) ਟਿਨ
 (ਸ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ
21. ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਸਕਣ ਇਸਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
 (ੳ) ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ
 (ਅ) ਗ੍ਰੀਨ ਸਫਰ
 (ੲ) ਗ੍ਰੀਨ ਬਫਰ
 (ਸ) ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ
22. ਘਰੇਲੂ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਕੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਸੂਈਆਂ
 (ਅ) ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਉਪਜਾਂ
 (ੲ) ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ
 (ਸ) ਜੰਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ
23. ਵਰਮੀਕੋਪੋਸਟਿੰਗ ਕਿਸ ਜੀਵ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਕੀੜੇ ਮਕੌੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ
 (ਅ) ਸੂਖਮ ਜੀਵਾਂ ਰਾਹੀਂ
 (ੲ) ਗੰਡੋਇਆਂ ਰਾਹੀਂ
 (ਸ) ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ
24. ਨੋਸ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ
 (ਅ) ਪਲਾਸਟਿਕ
 (ੲ) ਕਾਗਜ਼
 (ਸ) ਲੱਕੜ
25. ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਘਟਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਪਲਾਸਟਿਕ
 (ਅ) ਤੇਲ
 (ੲ) ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ

- (ਸ) ਖਾਦਾਂ
26. ਸੁੱਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਅਰਥ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਜਲਾ ਕੇ
 (ਅ) ਖਾਦ ਬਣਾ ਕੇ
 (ੲ) ਬਾਲਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਕੇ
 (ਸ) ਤਲਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਕੇ
27. ਸੋਸ਼ਲ ਫੋਰੈਸਟਰੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ?
 (ੳ) ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ
 (ਅ) ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਲਣ ਦੇਣਾ
 (ੲ) ਸਫਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣਾ
 (ਸ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ
28. ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ?
 (ੳ) ਹਵਾ
 (ਅ) ਪਾਣੀ
 (ੲ) ਧੂੜ ਕਣ
 (ਸ) ਮਿੱਟੀ
29. ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰੈਸਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
 (ੳ) 1975
 (ਅ) 1980
 (ੲ) 1990
 (ਸ) 1992
30. ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ?
 (ੳ) ਘੁਲੀ ਹੋਈ ਆਕਸੀਜਨ
 (ਅ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ
 (ੲ) ਪਾਣੀ ਦਾ ਰੰਗ
 (ਸ) ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਤੱਤ
31. ਵਣ-ਮਹੋਤਸਵ ਸਾਲ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
 (ੳ) ਜਨਵਰੀ ਤੇ ਫਰਵਰੀ
 (ਅ) ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੇ ਮਈ
 (ੲ) ਫਰਵਰੀ ਤੇ ਜੁਲਾਈ
 (ਸ) ਜੁਲਾਈ ਤੇ ਅਗਸਤ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਮਨੁੱਖੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ _____ ਗਈ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ _____ ਕੈਲੋਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
3. ਕੋਕ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ _____ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
4. ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ _____ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ।

5. ਤਾਜ਼ੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ _____ ਹਨ।
6. ਮਨੁੱਖੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅੰਕੜਾ ਅਧਿਐਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਰ ਆਦਿ ਨੂੰ _____ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
7. _____ ਵਕਰ ਵਿੱਚ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
8. 1981 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨ ਸੰਖਿਆ _____ ਸੀ।
9. I.U.C.D ਦੀ Full Form _____ ਹੈ।
10. ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਂਝ ਬਣਾਉਣ ਲਈ _____ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
11. ਖਪਤ ਦਾ ਭਾਵ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਦੀ _____ ਹੈ।
12. ਆਬਾਦੀ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤੀ _____ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੀ।
13. ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਖਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ _____ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
14. ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ _____ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।
15. ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ _____ ਕਾਰਣ ਵੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
16. _____ ਗੈਸ ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਗੈਸ ਹੈ ਜੋ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
17. _____ ਅਤੇ _____ ਗੈਸਾਂ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਵਰਖਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।
18. _____ ਅਤੇ _____ ਰੋਗ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰੋਗ ਹਨ।
19. _____ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੋਸ਼ਣ।
20. _____ ਕਾਰਣ ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ ਅਤੇ ਸਿਰ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
21. ਲਿਖਣ ਤੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ _____ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
22. ਪਲਾਸਟਿਕ ਦਾ ਪੂਰਨ-ਚੱਕਰ _____ ਹੈ।
23. ਪੁਨਰ-ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਭਾਵ _____ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਣਾ।
24. ਕੇਵਲ _____ ਨੂੰ _____ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
25. ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਝੜੇ ਹੋਏ ਪੱਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨੂੰ _____ ਕਰਦੇ ਹਨ।
26. ਗੰਗਾ ਦਰਿਆ _____ ਨਾਂ ਦੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ।
27. ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁੱਠਵਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ _____ ਹੈ।
28. ਪਲਿਊਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਰਿਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ _____ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।
29. ਜੁਆਇੰਟ ਫਾਰਮੈਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ _____ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਹੀ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਅਤੇ ਗਲਤ ਤੇ (X) ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

1. ਕੋਲੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੋਕ ਦਾ ਕੈਲੋਰੀ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
2. ਕੋਲਾ ਬਲਦੇ ਸਮੇਂ ਧੂੰਆਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
3. ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ, ਪੌਣ ਊਰਜਾ, ਊਰਜਾ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੋਮੇ ਹਨ।
4. ਕੋਲਾ, ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਪਥਰਾਟ ਬਾਲਣ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ।
5. ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੋਜਨ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
6. ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਵਾਧੇ ਦੀ ਵਕਰ ਰੇਖਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
7. ਜਨ ਸੰਖਿਆ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

8. ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।
9. ਵਕਰ ਵਿੱਚ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
10. ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ 1 ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।
11. CNG ਪੈਟਰੋਲ ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ।
12. ਪਾਲੀਥੀਨ ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
13. ਵਿਅਰਥ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਥਾਂ ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਹੀ ਹੈ।
14. ਓਜ਼ੋਨ ਪੱਟੀ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ CFC ਹੈ।
15. ਆਰਗੈਨਿਕ ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਗਾਈਆਂ ਫਸਲਾਂ 40 ਪ੍ਰੋਸ਼ਕ ਤੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।
16. ਭੂਮੀ ਰਾਹੀਂ ਭੋਜਨ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਧਾਤਾਂ ਦਾ ਰਲਣਾ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।
17. ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ, ਬਣਾਉਟੀ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
18. ਸ਼ੌਰ ਇਕ ਸੁਖਦਾਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
19. ਐਟਾਮਿਕ ਰਿਐਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
20. ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।
21. ਵਰਮੀ ਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਵਿਧੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
22. ਜਿਹਨਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਸੂਖਮ ਜੀਵ ਅਪਘਟਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੈਵ ਅਵਿਘਟਨਸ਼ੀਲ ਆਖਦੇ ਹਨ।
23. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਰਥ ਪਦਾਰਥ, ਜਿਵੇਂ ਗੰਨੇ, ਦੇ ਆਗ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
24. ਜਲੀ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਟੀ ਖਾਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।
25. ਪਾਲੀਥੀਨ ਲਿਫਾਫੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ।
26. ਵਣ ਮਹਾਂ ਉਤਸਵ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਐਮ. ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।
27. ਸੰਘਣੀ ਬਨਸਪਤੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।
28. ਸਾਈਲੈਂਟ ਘਾਟੀ ਕੋਰਲਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।
29. ਵਣ ਮਹੋਤਸਵ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
30. ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪੌਦੇ ਉਗਾਉਣ ਨੂੰ ਐਗਰੋ ਫੋਰੈਸਟਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

1.

(ੳ) ਲੱਕੜ	(ੳ) 3%
(ਅ) ਕੋਲਾ	(ਅ) 97%
(ੲ) ਕੋਕ	(ੲ) ਸਸਤਾ ਬਾਲਣ
(ਸ) ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ	(ਸ) ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬਾਲਣ
(ਹ) ਤਾਜ਼ਾ ਪਾਣੀ	(ਹ) ਸਵੱਛ ਬਾਲਣ

2.

- (ੳ) ਜਨਮ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਵਿਧੀ _____ (ੳ) ਗਰਭ ਗਿਰਾਉਣਾ

(ਅ) ਜਨਮ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਾਈ ਵਿਧੀ	(ਅ) ਡਾਇਆਫਰਮ
(ੲ) ਵਕਰ ਰੇਖਾ	(ੲ) ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਰ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ
(ਸ) ਸਿਫਰ ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਵਾਧਾ	(ਸ) ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸਮ
(ਹ) ਮਿਸ਼ਰਤ	(ਹ) j ਆਕਾਰ
- 3.
(ੳ) ਕਲੋਰੋ ਫਲੋਰੋ ਕਾਰਬਨ	(ੳ) ਕੰਪਰੈਸਡ ਨੈਚੁਰਲ ਗੈਸ
(ਅ) CNG	(ਅ) ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ
(ੲ) ਸੋਲਰ ਚੁਲ੍ਹਾ	(ੲ) ਓਜ਼ੋਨ ਪੱਟੀ ਦਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣਾ
(ਸ) ਗੋਬਰ, ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਹਦ	(ਸ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ
(ਹ) DDT	(ਹ) ਕੁਦਰਤੀ ਖਾਦ
- 4.
(ੳ) ਪਰਾਬੈਂਗਣੀ ਵਿਕਿਰਣਾਂ	(ੳ) ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
(ਅ) ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼	(ਅ) ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
(ੲ) ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ	(ੲ) ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
(ਸ) ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਅਰਥ	(ਸ) ਵਿਕਿਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
(ਹ) ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ	(ਹ) ਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ
- 5.
(ੳ) ਉਦਯੋਗਿਕ	(ੳ) ਕੰਪੋਸਟ
(ਅ) ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਛਿਲਕੇ	(ਅ) ਗੰਡੋਈਆਂ ਤੋਂ ਖਾਦ
(ੲ) ਵਰਮੀਕੰਪੋਸਟਿੰਗ	(ੲ) ਗੱਤਾ
(ਸ) ਗੰਨਾ	(ਸ) ਬਾਲਣ
(ਹ) ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੇ ਛਿਲਕੇ	(ਹ) ਉਤਪਾਦਨ
- 6.
(ੳ) ਗੰਗੋਤਰੀ	(ੳ) ਫੋਰੈਸਟ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ
(ਅ) ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ	(ਅ) ਸੋਸ਼ਲ ਫੋਰੈਸਟਰੀ
(ੲ) ਪੇਂਡੂ ਸਮੁਦਾਇ	(ੲ) ਭੋਂ-ਖੋਰ
(ਸ) ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ	(ਸ) ਪਾਣੀ ਦੀ PH
(ਹ) ਵਣ-ਮਹੋਤਸਵ	(ਹ) ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ

Answer Key

ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ:

1. ਸ
2. ੳ
3. ਸ
4. ੲ
5. ਸ

6. ਓ

7. ਓ

8. ਅ

9. ਸ

10. ਅ

11. ਅ

12. ਏ

13. ਸ

14. ਸ

15. ਅ

16. ਓ

17. ਏ

18. ਸ

19. ਸ

20. ਅ

21. ਏ

22. ਏ

23. ਏ

24. ਅ

25. ਏ

26. ਅ

27. ਸ

28. ਸ

29. ਏ

30. ਅ

31. ਅ

ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ:

1. ਵੱਧ

2. 2500

3. 98%

4. ਪੇਸ਼ਕ ਤੱਤਾਂ

5. ਛੱਪੜ, ਝੀਲਾਂ ਤੇ ਦਰਿਆ

6. ਡੈਮੋਗ੍ਰਾਫੀ

7. j

8. 655 ਮਿਲੀਅਨ

The first part of the paper discusses the importance of the research and the objectives of the study. It then presents a literature review of the existing research on the topic. The next section describes the methodology used in the study, including the data collection and analysis techniques. The results of the study are then presented, followed by a discussion of the findings and their implications. The paper concludes with a summary of the main points and a list of references.

The research was conducted in a systematic and rigorous manner, following the principles of good research practice. The data was collected from a representative sample of the population, and the analysis was carried out using appropriate statistical methods. The results of the study are presented in a clear and concise manner, and the implications of the findings are discussed in detail.

The findings of the study have important implications for the field of research. They suggest that there is a need for further research in this area, and that the results of this study can be used to inform policy and practice. The paper also highlights the importance of the research and the need for continued efforts to improve our understanding of the topic.

In conclusion, the research presented in this paper is a valuable contribution to the field of research. It provides a clear and concise overview of the topic, and the findings of the study are presented in a clear and concise manner. The paper also highlights the importance of the research and the need for continued efforts to improve our understanding of the topic.

16.(✓)

17.(✓)

